

Sygn. akt

III AUa 1332/13

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia **12 marca 2014 r.**

Sąd Apelacyjny w Rzeszowie, III Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

	Przewodniczący:	SSA Urszula Kocyłowska
	Sędziowie:	SSA Ewa Madera (spr.) SSO del. Ewa Preneta-Ambicka
	Protokolant	st.sekr.sądowy Anna Budzińska

po rozpoznaniu w dniu **12 marca 2014 r.**

na rozprawie

sprawy z wniosku **T. M.**

przeciwko **Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddziałowi w J.**

o emeryturę

na skutek apelacji pozwanego organu rentowego

od wyroku **Sądu Okręgowego w Krośnie**

z dnia **1 października 2013 r.** sygn. akt **IV U 518/13**

u c h y l a zaskarżony wyrok i sprawę przekazuje do ponownego rozpoznania Sądowi Okręgowemu Sądowi Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w Krośnie, pozostawiając temu Sądowi rozstrzygnięcie o kosztach instancji odwoławczej.

Sygn. akt III AUa 1332/13

UZASADNIENIE

Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w J. decyzją z 28 marca 2013 roku przywołując treść art. 184 ustawy z 17 grudnia 1998 roku o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych jak i § 4 rozporządzenia Rady Ministrów z 7 lutego 1983 roku w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze, odmówił T. M. prawa do emerytury w wieku obniżonym podnosząc, że nie wykazał on co najmniej piętnastoletniego okresu pracy w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze. Pozwany Zakład uznał za udowodniony okres zatrudnienia w tak określonych warunkach w wymiarze 14 lat 7 miesięcy i 28 dni.

W wywiezionym od powyższej decyzji odwołaniu T. M. wniósł o przyznanie żądanego świadczenia wskazując spełnienie przesłanki pracy w warunkach szczególnych (na stanowisku spawacza) w wymiarze niezbędnym do uzyskania emerytury w obniżonym wieku emerytalnym.

Odpowiadając na odwołanie organ rentowy wniósł o jego oddalenie przywołując argumentację, która legła u podstaw wydania zaskarżonej decyzji.

Po rozpoznaniu sprawy Sąd Okręgowy Sąd Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w Krośnie, wyrokiem z 1 października 2013 r. zmienił zaskarżoną decyzję w ten sposób, że przyznał wnioskodawcy T. M. prawo do emerytury od 16 marca 2013r. i stwierdził brak odpowiedzialności Zakładu.

Sąd pierwszej instancji ustalił, iż T. M. (ur. (...)) do wniosku o emeryturę przedłożył świadectwo wykonywania pracy w warunkach szczególnych wydane przez Towarzystwo (...) Spółka Jawna w M. z 1 marca 2012r. stwierdzające, iż odwołujący był zatrudniony w tym zakładzie od 5 lutego 1974r. do 31 grudnia 1994r., w tym od 1 grudnia 1977r. do 30 września 1989r. oraz od 9 listopada 1991r. do 31 grudnia 1994r. stale i w pełnym wymiarze czasu pracy wykonywał pracę przy spawaniu i wycinaniu elektrycznym, gazowym na stanowisku spawacza. Ponadto wnioskodawca przedłożył świadectwo wykonywania pracy w szczególnych warunkach z 4 października 2012r. wydane przez (...) SA Oddział (...) w K. stwierdzające, że T. M. zatrudniony był w tym zakładzie od 2 października 1989r. do 31 maja 1991r. oraz od 9 stycznia 1995r. do 31 października 1996r. i w tych okresach stale i w pełnym wymiarze czasu pracy wykonywał pracę przy spawaniu i wycinaniu elektrycznym, gazowym, atomowodorowym na stanowisku spawacz elektryczny i gazowy, wymienioną w wykazie A dział XIV poz. 12. W trakcie postępowania administracyjnego 22 marca 2013r. Towarzystwo (...) Spółka Jawna w M. wydało kolejne świadectwo pracy w warunkach szczególnych, które stwierdzało, że T. M. wykonywał pracę przy spawaniu i wycinaniu elektrycznym, gazowym na stanowisku spawacza stale i w pełnym wymiarze czasu od 20 sierpnia 1979r. do 31 marca 1988r. i od 9 listopada 1991r. do 31 grudnia 1994r. Ponadto Sąd I instancji na podstawie zeznań świadków W. K. i Z. C. oraz zeznań wnioskodawcy ustalił, iż w okresach wymienionych w świadectwie pracy z 22 marca 2013r. wnioskodawca stale i w wymiarze czasu pracy wykonywał pracę spawacza. Pracę tę wykonywał również w okresach zajmowania stanowiska określonego w angażach spawacz – ślusarz.

Sąd uznał przedstawione świadectwa pracy w warunkach szczególnych niekwestionowane przez organ rentowy za wiarygodne, gdyż w sposób należyty dokumentują charakter pracy T. M. na stanowisku spawacza i uściślają okresy, w których wykonywał on wyłącznie prace wymienione wykazie A dział XIV poz. 12. Dokumenty te znajdują potwierdzenie w wiarygodnych - w ocenie Sądu - zeznaniach wskazanych wyżej świadków.

Reasumując Sąd Okręgowy stwierdził, że wnioskodawca wykazał 15 lat i 2 miesiące zatrudniania w szczególnych warunkach, a tym samym spełnia warunki do przyznania na jego rzecz prawa do emerytury określonej w art. 184 ustawy z 17 grudnia 1998r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych. Równocześnie Sąd przyjął, że organ rentowy nie ponosi odpowiedzialności, o której stanowi art. 118 ust.1 powołanej wyżej ustawy, bowiem ostateczne ustalenia, wobec rozbieżności w datach złożonych dokumentów, można było uczynić dopiero w postępowaniu sądowym. Wydane orzeczenie oparł na treści art. 477¹⁴ § 1 kpc.

Powyższy wyrok apelacją zaskarżył organ rentowy. Zarzucając, iż przy jego wydaniu doszło do naruszenia prawa materialnego – art. 184 ustawy z 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych oraz

art. 233 kpc poprzez błędne ustalenie, że wnioskodawca posiada co najmniej 15 lat pracy w warunkach szczególnych i jest uprawniony do emerytury.

W uzasadnieniu apelacji pozwany Zakład wskazał, iż ustalenia Sądu I instancji pozostają w sprzeczności ze świadectwem pracy w warunkach szczególnych z 22 marca 2013r., wydanym przez Towarzystwo (...) Spółka Jawna w M.. Brak wyjaśnienia przyczyn z powodu których pracodawca wnioskodawcy skorygował treść świadectwa pracy z 1 marca 2012r., brak dokumentacji osobowej skarżącego z okresu spornego zatrudnienia, nie daje – zdaniem organu rentowego – podstawy do jednoznacznego przesądzenia spełnienia przez T. M. warunków do uzyskania prawa do emerytury w obniżonym wieku emerytalnym.

W konkluzji apelujący wniósł o zmianę kwestionowanego orzeczenia i oddalenie odwołania, ewentualnie o uchylenie zaskarżonego wyroku i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania Sądowi pierwszej instancji.

Odpowiadając na apelację, działający imieniem wnioskodawcy profesjonalny pełnomocnik, domagał się oddalenia środka odwoławczego oraz zasądzenia na rzecz T. M. kosztów postępowania.

Sąd Apelacyjny w Rzeszowie ustalił i zważył, co następuje:

Apelacja organu rentowego jest uzasadniona, o ile skutkuje, zgodnie z zawartym w niej wnioskiem, uchylenie zaskarżonego wyroku i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania Sądowi I instancji. Wydany wyrok jest bowiem - w ocenie Sądu Apelacyjnego - orzeczeniem co najmniej przedwczesnym. W sprawie nie zostały wyjaśnione istotne okoliczności pozwalające na wydanie merytorycznego rozstrzygnięcia, a co za tym idzie na kontrolę jego prawidłowości przez Sąd II instancji.

W przedmiotowej sprawie spór dotyczył prawa wnioskodawcy T. M. do emerytury na podstawie art. 184 w zw. z art. 32 ustawy z 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (zwanej dalej ustawą emerytalno – rentową), a ściślej oceny, czy legitymuje się on wymaganym ustawą piętnastoletnim okresem pracy w szczególnych warunkach wykonywanej stale i w pełnym wymiarze czasu pracy o której mowa w rozporządzeniu Rady Ministrów z 7 lutego 1983 r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze (Dz. U. z 1983 r. nr 8 poz.43). Zaznaczyć należy, iż to powołane rozporządzenie jest podstawowym aktem prawnym ustalającym warunki do wcześniejszej emerytury, w tym kwalifikującym oznaczoną pracę jako pracę w szczególnych warunkach, której stale wykonywanie w pełnym wymiarze czasu pracy może rodzić uprawnienia emerytalne. Ocena zatem, czy dana praca wykonywana jest w szczególnych warunkach winna nastąpić w oparciu o przepisy tego rozporządzenia, a to przez przyporządkowanie ocenianej pracy do rodzajów prac wymienionych w jego załącznikach.

Podstawą wydania zaskarżonej decyzji było niewykazanie przez wnioskodawcę, do dnia wejścia w życie ustawy emerytalno – rentowej, co najmniej 15 lat pracy w warunkach szczególnych. Pozwany Zakład uznał za udowodniony okres tak określonego zatrudnienia w wymiarze 14 lat, 7 miesięcy i 28 dni. Z dokumentacji znajdującej się w aktach emerytalnych, w szczególności z wykazu pracy w warunkach szczególnych (k-21), wynika, że do tak określonego zatrudnienia uwzględniono okres pracy odwołującego wskazany w świadectwie wykonywania pracy w szczególnych warunkach z 4 października 2012r. wydanym przez (...) SA Oddział (...) w K. stwierdzającym, że T. M. zatrudniony był w tym zakładzie od 2 października 1989r. do 31 maja 1991r. oraz od 9 stycznia 1995r. do 31 października 1996r. i w tych okresach stale i w pełnym wymiarze czasu pracy wykonywał pracę przy spawaniu i wycinaniu elektrycznym, gazowym, atomowodorowym na stanowisku spawacz elektryczny i gazowy, wymienioną w wykazie A dział XIV poz. 12 oraz świadectwie pracy z 22 marca 2013r. wydanym przez Towarzystwo (...) Spółka Jawna w M., stwierdzającym, że wnioskodawca wykonywał pracę przy spawaniu i wycinaniu elektrycznym, gazowym na stanowisku spawacza stale i w pełnym wymiarze czasu od 20 sierpnia 1979r. do 31 marca 1988r. i od 9 listopada 1991r. do 31 grudnia 1994r. Łączny wymiar zatrudnienia w warunkach szczególnych (po wyłączeniu okresów nieskładkowych tj. 7 miesięcy i 3 dni) wyniósł 14 lat, 7 miesięcy i 24 dni. W uzasadnieniu decyzji nie wskazano kwestionowanych przez organ rentowy okresów zatrudnienia. Dopiero odpowiadając na odwołanie pozwany Zakład odniósł się do powołanego przez wnioskodawcę w odwołaniu okresu zatrudnienia od 1 kwietnia 1988r. do 30 września 1989r., przy czym odniesienie to dotyczyło

jedynie okresu od 1 kwietnia 1989r. do 30 września 1989r. Ta ostatnia okoliczność odnosi się do argumentacji zawartej w odpowiedzi na apelację. Kontynuując rozważania należy zwrócić uwagę na treść pisma dyrektora technicznego Towarzystwa (...) Spółka Jawna w M. z 22 marca 2013r., z którego wynika, iż wnioskodawca był zatrudniony u tego pracodawcy na różnych stanowiskach, między innymi na stanowisku ślusarza - spawacza w okresach od 1 grudnia 1977r. do 19 sierpnia 1979r. oraz od 1 kwietnia 1988r. do 30 września 1989r. Powyższa okoliczność jak i treść zweryfikowanego świadectwa pracy z 22 marca 2013r., czyniły zbędnym ocenę pracy T. M. w okresach niekwestionowanych przez organ rentowy, jak uczynił to Sąd Okręgowy, który w uzasadnieniu zaskarżonego wyroku odniósł się w zasadzie wyłącznie do tego niespornego okresu. Dokonując oceny przedłożonych świadectw pracy uznał je za wiarygodne, w sytuacji gdy wskazane w nich okoliczności nie były negowane przez (...) Oddział w J.. Oceniając zaś zeznania świadków stwierdził, że uzupełniają i uściślają one pracę wykonywaną przez odwołującego, w okresach podanych w świadectwie pracy wydanym przez Towarzystwa (...), nie precyzując jednak, którego ze świadectw pracy dotyczy ta ocena. Ostatecznie Sąd przyjął wykazanie przez T. M. okresu pracy w warunkach szczególnych w wymiarze 15 lat i 2 miesięcy przy ustaleniu wykonywania takiej pracy w okresach zajmowania stanowiska spawacza – ślusarza. Powyższe przesądza o przedwczesności wydanego w sprawie rozstrzygnięcia, Sąd I instancji nie wyjaśnił bowiem istotnych okoliczności związanych z zatrudnieniem wnioskodawcy w tych okresach. Ustalony łączny wymiar zatrudnienia w żaden sposób nie przekłada się na wymiar wskazanych okresów pracy na stanowisku ślusarz – spawacz, po doliczeniu ich do uwzględnionego już stażu pracy w warunkach szczególnych przez organ rentowy, a w uzasadnieniu nie sprecyzowano, który z okresów zajmowania stanowiska ślusarza - spawacza został przez Sąd I instancji uwzględniony. Powyższe powoduje brak możliwości kontroli stanowiska Sądu Okręgowego, tym bardziej w sytuacji, gdy w ustnym uzasadnieniu wyroku Sąd wskazuje na przyjęty wymiar pracy w warunkach szczególnych na poziomie 18 lat i 4 miesięcy. Niezależnie od powyższego tutaj Sąd zauważa, iż dotychczasowe zeznania świadków nie dają podstaw do jednoznacznego przesądzenia spornej okoliczności. Wynika z nich bowiem, iż ślusarze – spawacze, poza spawaniem wykonywali również czynności związane z wybieraniem materiału do spawania, jego cięciem oraz malowaniem. Brak jest ustaleń czy czynności te były wykonywane przez wnioskodawcę przez całe sporne okresy, jak również czy wnioskodawca uzyskał uprawnienia do spawania, a jeżeli tak to od kiedy. Odwołujący nie pamiętał bowiem powyższych okoliczności, a pomimo zapewnień z jego strony o posiadaniu książeczki spawacza, nie przedłożył tego dokumentu.

Brak jakichkolwiek ustaleń na okoliczność faktycznie wykonywanych przez wnioskodawcę w tych okresach czynności, uniemożliwia kontrolę zaskarżonego orzeczenia, co skutkuje koniecznością jego uchylecia i przekazania sprawy do ponownego rozpoznania Sądowi I instancji celem przeprowadzenia w całości postępowania dowodowego w odniesieniu do nieocenionych okresów.

W ponownym postępowaniu rzeczą Sądu Okręgowego będzie więc przesądzenie o prawie T. M. do emerytury, o której mowa w art. 184 ustawy emerytalno - rentowej, a to przez jednoznaczne stwierdzenie, czy legitymuje się on co najmniej piętnastoletnim okresem pracy w szczególnych warunkach. Sąd Okręgowy kierując się powyższymi wskazaniem, w celu ustalenia zakresu czynności jakie należały do obowiązków wnioskodawcy i faktycznie wykonywanych przez niego czynności w spornych okresach zatrudnienia, ponowi dowód z zeznań odwołującego, ewentualnie z zawnioskowanych przez niego świadków, jak również wezwie reprezentującego go pełnomocnika do przedłożenia książeczki spawacza oraz wskazania miejsca przechowywania akt osobowych Towarzystwa (...), a to celem uzyskania dokumentacji związanej z zatrudnieniem wnioskodawcy w okresach nie objętych treścią świadectwa pracy z 22 marca 2013r., przy określeniu stosownego terminu do wykonania powyższego zarządzenia pod rygorem skutków prawnych. Rozważy również wyjaśnienie przyczyn, które stanowiły podstawę korekty świadectwa pracy z 1 marca 2012r. określającego inny rozmiar świadczonego przez skarżącego zatrudnienia w warunkach szczególnych. Dysponując zaś informacjami w tym zakresie, Sąd oceni, czy wykonywane przez odwołującego czynności stanowiły pracę kwalifikowaną, jako wykonywana w szczególnych warunkach w świetle treści załącznika nr 1 do powołanego wyżej rozporządzenia Rady Ministrów z 7 lutego 1983 r., a dalej czy praca ta świadczona była stale i w pełnym wymiarze czasu pracy. Wówczas dopiero będzie też mógł ocenić, czy w którymkolwiek pozostałym okresie zatrudnienia, T. M. wykonywał prace w szczególnych warunkach, a przy pozytywnym przesądzeniu tej okoliczności stwierdzi, czy wnioskodawca wykazał co najmniej piętnastoletni okres zatrudnienia w tak określonych warunkach.

Przeprowadzenie postępowania w sposób wyżej określony, następnie ocena jego wyników i na jej podstawie wyciągnięte wnioski, będą mogły zatem stanowić podstawę ustaleń dla merytorycznego rozstrzygnięcia sprawy (nie wykluczając oczywiście możliwości przeprowadzenia innych – czy to zawnioskowanych przez organ rentowy, czy też dopuszczonych przez Sąd z urzędu - dowodów), a wydany wyrok będzie mógł być poddany kontroli Sądu II instancji, w sytuacji złożenia apelacji przez którąkolwiek ze stron.

W świetle wyżej naprowadzonych okoliczności - na podstawie art. 386 §4 kpc, orzeczono jak w sentencji.

(...)

1/ (...)

2/ (...)